

האיורים במסכת חולין, לקוחים מהספר 'שיחת חולין' באישור הרב אמיתי בן דוד שליט"א
בס"ד, ז' סיוון התשפ"ו

חולין כ"ג – ספיקות בעופות, בבהמות, ובחמץ, וההבדלים בין פרה אדומה ועגלה ערופה

שאלות:

1. חניאל רוצה להקדיש לקרבן, עוף ששימש כעבודה זרה, האם זה אפשרי?

פסולי קרבנות עוף

ראינו בדף הקודם ש**רבא** ניסה להוכיח ששלב הציהוב בעוף (השלב שבין גוזל לבוגר) הוא "בריה בפני עצמה" ולא ספק. ההוכחה שלו הייתה שהתורה הייתה צריכה פסוק מיוחד ("מִן־הַתּוֹרִים אוּ מִן־בְּנֵי הַיּוֹנָה") כדי למעט ולפסול את העופות האלה, ואם זה היה רק ספק שלנו, התורה לא הייתה צריכה לכתוב פסוק כי לפני ד' אין ספקות.

הגמרא בדף שלנו דוחה את ההסבר של **רבא**: יכול להיות שהפסוק הזה בא למעט עוף שנעשתה בו עבירה, כמו עוף ש"נרבע" או עוף ש"נעבד" לעבודה זרה.

כי היה מקום לומר שהפסוק שנאמר בפסולי הקרבנות 'כִּי מִשְׁחַתֶּם בָּהֶם מוֹם בָּם לֹא יֵרָצוּ לְכֶם' קושר בין קרבנות שנעשתה בהן עבירה ("השחתה") של ערווה או עבודה זרה, שבהם אמרה התורה את הפועל 'השחתה', לבין פסול של מום. ולכן בעופות – שהתורה לא פסלה בהם מומים ולא נקבות (עוף בעל מום כשר להקרבה), אולי גם עבירות לא יפסלו אותם?

לכן התורה הייתה צריכה לכתוב פסוק מיוחד "מִן־הַתּוֹרִים אוּ מִן־בְּנֵי הַיּוֹנָה" כדי ללמד שגם בעופות, עבירה של עבודה זרה או עריות פוסלת את הקרבן. ומכיוון שהפסוק נצרך לדין הזה, שוב אין לנו הוכחה לגבי שלב הציהוב.

2. עופר נדר להביא איל לקרבן עולה, האם הוא יכול להביא פלגס?

נסכי פלגס

רבי זירא ממשיך לשאול שאלה דומה לגבי בהמה: אדם שנדר להביא עולה "או מן האיל (כבש בוגר) או מן הכבש (צעיר)", והביא "פלגס" (כבש שנמצא בשלב הביניים שבין כבש לאיל, כבש הוא עד גיל שנה, ואיל הוא מגיל 13 חודשים, פלגס הוא בין לבין, בחודש ה' 13). האם הוא יצא ידי חובה?

- לפי **רבי יוחנן**: ברור שהוא לא יצא ידי חובה, כי לדעתו פלגס הוא "בריה בפני עצמה" (לא איל ולא כבש). הוא לומד את זה מהפסוק בפרשת נסכים "אֵן לְאֵיל", שהמילה "או" באה לרבות שגם לפלגס מביאים נסכים כמו לאיל, ומכאן שהתורה הגדירה אותו כישות נפרדת, ולא מספק.
- וככה **רבי יוחנן** גם מפרש את דעת התנא במסכת פרה, שאומר שצריך להביא עם הפלגס נסכים של איל, ואם הנדר היה של איל, לא יוצאים ידי חובת הנדר בהבאת פלגס.
- לפי **בר פדא**: השאלה נשארת בספק. **בר פדא סובר** שפלגס הוא מצב של ספק, ולכן הוא מביא נסכים של איל ומתנה תנאי (אם זה איל – הנסכים עבירו, ואם זה כבש – החלק

האיורים במסכת חולין, לקוחים מהספר 'שיחת חולין' באישור הרב אמיתי בן דוד שליט"א

העודף יהיה נדבה).

הגמרא מסתפקת האם לדעת בר פדא אדם צריך להתנות גם על האפשרות שהפלגס הוא בריה בפני עצמה ואז כל הנסכים יהיו נדבה, כי לפלגס לשיטתו אין נסכים. והשאלה נשאר "בתיקו".

3. שמחי נדר להביא 10 לחמי תודה, יש משמעות לנדר כזה בפני עצמו?

מעמד ה"שיאור" בלחמי תודה

רבי זירא שואל על מקרה שלישי של ספק: אדם שנדר להביא לחמי תודה "מן החמץ או מן המצה", והביא "שיאור" (בצק שהתחיל להחמיץ והוא כבר לא מצה, אבל לא הגיע לחמיצות גמורה).

באופן עקרוני עם קרבן תודה באים 30 לחמים של מצה ועשר של חמץ. הגמרא מבררת לפי איזה שיטה מדובר, כי ההגדרות של רבי מאיר ורבי יהודה שונות לגבי מה נקרא שיאור:

- אם מדובר בשיאור לפי רבי מאיר (בצק שרק הכסיפו פניו) – והשאלה היא לדעת רבי יהודה הרי לשיטתו זו מצה גמורה, ולכן האדם יצא ידי חובת הנדר.
  - ואם מדובר בשיאור לפי שיטת רבי יהודה (בצק שיש בו סדקים כמו קרני חגבים) – והשאלה היא לדעת רבי מאיר הרי זה חמץ גמור וחייבים עליו כרת, והאדם יצא ידי חובת הנדר.
  - אם מדובר על שאלה לפי רבי מאיר על שיאור לפי הגדרתו שלו, הרי לוקים עליו ומכאן שזה נחשב חמץ, למרות שאין עליו עונש כרת כי הוא לא ראוי לאכילה. אבל לענין הנדר להביא או חמץ או מצה, הוא יוצא בזה ידי חובה כי זה נחשב חמץ.
  - לכן הגמרא מגיעה למסקנה שהשאלה היא לפי רבי יהודה לגבי השיאור שלו עצמו (כקרני חגבים שהוא אסור באכילה אבל לא לוקים עליו לשיטתו): האם זה ספק חמץ ספק מצה, ואז האדם יצא ידי חובת הנדר ממה נפשך, או שזו בריה בפני עצמה?
- הגמרא מבררת איך אפשר לנדור רק לחמי תודה, הרי רב הונא אמר שמי שנדר להביא לחמי תודה, צריך להביא גם את הבהמה, ואת כל הלחמים. בסוף הגמרא מעמידה את המקרה באדם שנדר להביא רק הלחמים בנוסף לתודה של מישהו אחר, והשאלה היא האם הוא יצא ידי חובת נדרו, והשאלה נשאר "בתיקו".

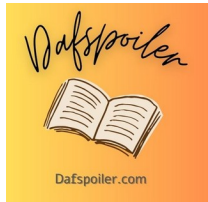
4. האם עגלה ששחטו אותה במקום לערוף אותה בנחל, כיפרה?

ההבדלים בין פרה אדומה לעגלה ערופה

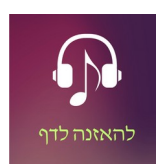
גם המשנה הזו בנויה לפי אותו מבנה, ואומרת שמה שכשר בפרה אדומה פסול בעגלה ערופה, ולהיפך. והברייתא מסבירה:

- שפרה אדומה: כשרה רק בשחיטה, ופסולה בעריפה (שבירת המפרקת בקופיץ).
- ועגלה ערופה: כשרה רק בעריפה, ופסולה בשחיטה.

להארות: dafspoiler@gmail.com

הדף לע"נ
אמור"ר שלמה חיים משה ב"ר שמואל מנחם הכ"מ
נלב"ע י"א כסלו התשפ"ו

האיורים במסכת חולין, לקוחים מהספר 'שיחת חולין' באישור הרב אמיתי בן דוד שליט"א

הגמרא שואלת באותו אופן שכבר ראינו במשניות הקודמות: למה שפרה אדומה לא תהיה כשרה גם בעריפה ב"קל וחומר"? הרי אם עגלה שלא הוכשרה בשחיטה כשרה בעריפה, אז פרה אדומה שכשירה בשחיטה לא תהיה כשרה גם בעריפה!

הגמרא מתרצת: שהתורה כתבה לגבי פרה אדומה "וְשַׁחַט אֹתָהּ", וגם הוסיפה את המילה "חֲקָה" (זאת חֲקַת הַתּוֹרָה). המילה חוקה מלמדת שחייבים לעשות בדיוק כמו שכתוב – שחיטה בלבד, ולא עריפה.

והגמרא תמשיך לדון בזה בדף הבא.